

538.48,
670.4 (487.1)

D

"БИБЛИОТЕКА"
МИНИСТАРСТВА ШУМА И РУДНИКА
ОДЕЛЕНЈЕ ЗА ШУМАРСТВО
Инвентар Број 1150

ПРАВИЛНИК

3/325

О

ГОСТИОНИЦАМА, КАФАНАМА И ОСТАЛИМ
РАДЊАМА СА АЛКОХОЛНИМ ПИЋЕМ

ОД 15. ЈУНА 1925. Г. УБР. 23939.

СА

ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА

ОД 28. НОВЕМБРА 1927. Г. УБР. 48300.

СЛУЖБЕНО ИЗДАЊЕ

БЕОГРАД

Штампарија Јанићијевић и Недељковић — Космајска бр. 51.

1927.

ПРАВИЛНИК

О
ГОСТИОНИЦАМА, КАФАНАМА И ОСТАЛИМ
РАДЊАМА СА АЛКОХОЛНИМ ПИЋЕМ
од 15. јуна 1925. г. УБр. 23939.

са
ИЗМЕНАМА и ДОПУНАМА
од 28. новембра 1927. г. УБр. 48300.*

Прописан на основу законског овлашћења у ТБр.
61—63 таксене тарифе закона о таксама, од Мини-
стра Унутрашњих Дела у споразуму са Министром
Финансија.

I.

Општи прописи

Члан 1.

1. Гостионица (механа, свратиште, гостиона) је радња у којој се, као стално занимање, даје уз накнаду: стан са послугом, храна и крчми алкохолно и неалкохолно пиће.

2. Хотел је радња са намештеним собама, у којој се, као стално занимање даје уз накнаду:

а) само стан са послугом;

б) хотел може бити спојен са кафаном или са рестораном или и са кафаном и са рестораном.

3. Хан је радња у којој се, у виду сталног занимања, уз накнаду, може добити:

а) преноћиште, храна и неалкохолна пића; поред тога, просторија за смештај запреге;

* Измене и допуне штампане су курсивом, а објављене су у Сл. Нов. од 9. децембра 1927. г. бр. 280.—LXXVI.

б) или уз то још и алкохолна пића.

4. Кафана (крчма, биртија, каварна) је радња, у којој се, као стално занимање, крчми (продаје) уз накнаду:

а) алкохолно и неалкохолно пиће;

б) или само неалкохолно пиће.

У овим радњама могу се уз пића продавати и разна јела, али никако у облику ручка и вечере.

5. Ресторан (пивница) је радња, у којој се као стално занимање даје уз накнаду: храна, алкохолна и неалкохолна пића.

6. У напред именованим радњама могу се играти дозвољене игре, (карте, домино, билијар, шах и шоме подобно).

7. Све ове радње јавни су локали.

Члан 2.

Свака врста ових радња, дели се у три класе — реда (Т. Бр. 60. таксене тарифе закона о таксама).

Члан 3.

Кабарети, орфеуми, барови, вариете-и, кафе-шантани (5. Напомена уз Т. Бр. 99. а таксене тарифе закона о таксама) разни су видови упражњавања кафанске односно ресторанске радње.

Члан 4.

1. Пансион је радња у којој се даје уз накнаду, стан и храна само пансионерима — лицима претплаћеним (абонираним) на извесно дуже време (на пр. месец дана или који времени краћи или дужи рок). У пансиону може се продавати само храна без алкохолног пића. Пансион не служи за пролазнике, нити може служити кога ван пансионера.

Сопственици пансиона не смеју дозволити пансионерима доношење и пошрошњу алкохолних пића у истима. За противан рад сопственици пансиона казниће се у смислу чл. 90. овог правилника.

2. У пансиону може се узимати и само храна без стана, али опет на наведени начин.

3. У овим границама рада пансиону не треба месно право. Са прекорачењем постављених граница т. ј. у случају продаје алкохолних пића, и за пан-

сион важиће у свему односне одредбе овог правилника.

Члан 5.

1. Санаториуми који искључиво примају болеснике т. ј. који имају чисто карактер болнице, ако се у њима издаје болесницима алкохолно пиће по лекарском пропису, не потпадају под одредбе овог правилника.

2. Сви остали санаториуми, који немају овакав карактер, већ се тим именом називају само зато што се налазе у каквом летовалишту или климатском месту или бањи, међутим имају карактер пансиона, потпадају под одредбе овог правилника, ако се у њима издаје алкохолно пиће.

Члан 6.

Народне кухиње, ашчинице, и њима сличне радње, ако не продају алкохолна пића, не потпадају под одредбе овог правилника.

Члан 7.

У сумњивим случајевима да ли која радња потпада под прописе овог правилника као и под коју врсту из члана 1. овог правилника, решава надлежна власт за издавање месних права.

II.

Месно право

Члан 8.

1. Гостионица, хотел (ако је спојен са кафаном или рестораном), хан из члана 1. тачке 3. под б, кафана из члана 1. тачке 4. под а, овог правилника, ресторан, могу постојати само на оном имању, за које је законским путем стечено право, да на њему могу постојати грађевине за ове радње. Тако стечено право зове се: месно механско или кафанско право, за које се плаћа такса из Т. Бр. 61. таксене тарифе закона о таксама.

2. Са месним правом могу се обављати радње *побројане у тачки 1. овога члана,*

3. Хотели из члана 1. тачке 2. под а, ханови из

члана 1. тачке 3. под а, кафане из члана 1. тачке 4. под б овог правилника могу се обављати и без месног права.

Члан 9.

Месно право је:

а) *Везано право* за место за које је добијено и не престаје променом сопственика;

б) *Недељиво право* у колико се односи на зграду и место.

Члан 10.

У границама добијеног месног права (члан 23: тачка б овог правилника), могу се упражњавајући радње предвиђене у члану 8. тачки 1. било од једног или више сопственика радње, само у случају, ако је место са месним правом сопственост једног и истог лица (физичког или правног) а радње нису истог рода и све се налазе у једној згради.

Члан 11.

1. Онај ко добије месно право тим не стиче право да на том месту може упражњавати одговарајућу радњу у ма каквој било згради, већ само у згради прописно саграђеној по надлежно одобреном плану.

2. Изузима се само случај, ако се коме лицу, са особито оправданих разлога, а по његовој молби, нарочито допусти да може у непрописној згради за извесно време обављати коју од поменутих радња. У тој дозволи мора се тачно означити рок докле му се дозвољава рад у тако непрописној згради, али тај рок не може бити дужи од године и подана нити се може продужавати.

Члан 12.

Место за подизање зграда у циљу обављања које од поменутих радња мора одговарати овим условима:

а) да је удаљено од школе, цркве и болнице најмање 120 метара. Ово не важи за вароши, варошице (трговишта) и места збијеног типа;

б) да није у улици у којој је забрањено подизање оваквих радња;

в) да се на том месту, с погледом на полицијске и санитетске прописе, може дозволити оваква радња, а да она неће послужити за угрожавање морала, јавне безбедности или за стварање екцеса или бити на уштрб материјалних државних интереса или служити као место погодно за кријумчарење;

г) да је то место у опште, према свима околностима, подесно за ту врсту радња.

Члан 13.

Месна права издају се без ограничења по броју (1 Напомена уз Т. Бр. 61. таксене тарифе закона о таксама).

Члан 14.

Месна кафанска права не могу се издавати за села ако немају преко 5.000 становника. *Изузимају се села у којима су бање, летовалишта, климатска места, (само ако су ова службено призната као таква), или седишта државних власти.*

Члан 15.

Баште подигнуте уз зграде на месту за које се добило месно право, не морају добити никаква нова одобрења, нити се подвргавају новим таксама.

Члан 16.

Месно право није потребно:

а) за привремене гостионице у Србији и Црној Гори (Т. Бр. 67. таксене тарифе закона о таксама);

б) за места — зграде, ако су сопственост државе;

в) за места у којима се продају само неалкохолна пића као: кафа, чај и друго (нпр. здрављаци и т. д.);

г) онима који у своје стану точе вино сопственог производа и са сопственог земљишта у смислу члана 45. тачке б. овог правилника и то у крајевима где је то до сада законом било допуштено;

д) за официрске домове, затворене друштвене локале (клубове, касине, читаонице), — *ако дошлица друштва точе пића у сопственој режији*, — колибе и куће планинских друштава које се налазе у висинама, вагон-ресторане и ресторане на путни-

чким лађама, илице (купатила на водама), сезонске ресторане привремено подигнуте код купалишта на водама, мору (плажи).

Под зашвореним друштвеним локалима разумеју се они, који су намењени искључиво употреби чланова друштва.

Само власи из члана 22. овог правилника може дозволити, и то једино у случају сазива каквог конгреса или слета у дотичном месту, да се зашворени друштвени локал може употребити и за нечланове друштва односно клуба.

ђ) за радње у којима се истачу алкохолна пића само на велико. Под точењем пића на велико разуме се продаја вина преко 50 литара, пива најмање 25 литара, шпирта и свих врста ракија преко 100 литара, а осталих заслађених и незаслађених пића као и воћних ракија добивених путем дестилације најмање 25 литара;

е) за хотеле из члана 1. тачке 2. алинеја а; за ханове из члана 1. тачке 3. под а; за оне радње из члана 1. тачке 4. под б (у којима се крчми неалкохолно пиће) овог правилника;

ж) за радње из члана 59. (баракe, баште итд.), и члана 82. (бифеи, продавнице ужичких производа итд.) овог правилника.

III.

Зграде.

Члан 17.

Поред месног права за пуноважно упражњавање ма које од напред именованих радња, потребна је и *проектна зграда*.

Члан 18.

Зграде за обављање напред побројаних радња морају одговарати овим условима:

а) бити сазидане по прегледаном и надлежно одобреном плану;

б) унутрашњим уређењем морају потпуно одговарати намењеном циљу и у свему испуњавати санитарске и грађевинске прописе;

в) према врсти радње, класи и одобреном плану морају имати потребан број просторија;

г) одговарати у свему свима осталим условима (одобрења датог плана и законским наређењима);

д) бити подесне да би се могао вршити потребан полицијски и финансијски надзор. Овај последњи услов може се, према приликама, и не узимати у обзир, ако би било у питању подизање зграде у бреговитим пределима за планинце (туристе).

Члан 19.

Гостионице се деле у три класе.

Гостионица треће класе мора имати:

а) потребне просторије за кафану, трпезарију, кујну (оставу, подрум) и удобне нужнике (заходе). Осим тога најмање три собе за путнике;

б) бунар, пекарницу, коњушницу са одељењем за оставу кола.

Наведено под б, може се, — према приликама и поднетим подацима, — нарочитим решењем изоставити, ако молилац уверењем надлежне општинске власти докаже, да у дотичном месту има довољан број гостионица са коњушницама и пекарницама, или иначе има довољно могућности за снабдевање путника храном и смештање запреге и кола.

Члан 20.

1. Гостионица треће класе мора одговарати још и овим условима:

а) собе морају бити довољно простране, удобне, видне, са прозорима који дају довољно светлости и ваздуха с поља, потпуно суве, патосане (попођене), са вратима која се добро затварају и закључавају, снабдене осветљењем, звонцима за послугу и хигијенским пећима;

б) собе морају бити снабдеване свима потребама за удобно преноћиште;

в) имати довољан број удобних нужника саграђених по хигијенским и грађевинским прописима и везаних са зградом.

Гостионица треће класе обележава законски минимум броја одељења и уређења ових радња.

2. Гостионица друге класе располаже већим

бројем соба, бољим намештајем у овима, и удобнијим општим уређењем целе радње од претходне класе.

3. Гостионица прве класе с погледом на саму зграду, број одељења и соба, њихов намештај и опште уређење целе радње, представља најбоље уређење ових радња.

4. Као ближе обележје ових радња служи то, што гостионице у опште могу по собама имати више од два кревета, а преноћишта издавати по креветима. Цене означене по собама тичу се кревета.

5. Хотели, у погледу величине, обима зграде, одељења радње, соба, уређења, удобности, представљају радње *вишег ранга* од гостионице.

6. Хотели трећег реда морају имати, поред потребних просторија за саму радњу (ако су спојени са кафаном или рестораном), најмање десет соба снабдених најнужнијим намештајем спаваћих соба.

7. Хотели другог реда морају у свему побројаном стајати више и боље од трећег реда и бити уређенији од овога. Ова врста хотела мора имати у кући бар једно купатило.

8. Хотели издају посетиоцу само собу а не кревет. У соби не сме имати више од два кревета.

9. Хотели првог реда могу бити само они, који зградом, њеним уређењем, одељењима (као н. пр. вестибилом, портирском собом, бироом за примање путника, салоном за доручак, за читаоницу и писање, за биљард, великом салом за ручавање, за конференције итд.), услугом, собама, њиховом снабдевености, хотелским инвентаром, његовим одржавањем и чистоћом, хотелском хигијеном, исхраном, дају најпотпунију удобност.

10. Хотели првога реда морају одговарати још и овим условима:

а) имати бар један апартман састављен из спаваће собе, салона и купатила (уз апартман);

б) собе могу имати, као сталан намештај, само по један, а највише два кревета;

в) и у овом реду хотела издају се само собе, а ценовник у соби означава цену собе;

г) на сваком спрату мора имати купатило.

11. Без обзира на величину зграде, број про-

сторија и соба, у први ред могу бити увршћени хотели и са мањим бројем соба за становање, ако само целим својим уређењем, намештајем, посуђем (хотелским инвентаром), услугом, декоративном страном и елеганцијом пружају посетиоцима најпотпунију удобност.

12. Кафане, ресторани према свом опредељењу, с обзиром на зграду, њена одељења за пивницу, салу за ручавање, просторност ових и њино уређење, намештај, посуђе и послугу, квалитет и разноврсност материјала као предмета рада; разликују се у три реда, тако да трећи ред ових радња представља обичне радње са обичном уређеношћу; други са бољом, а први са најбољом уређеношћу; удобношћу и снабдевености.

13. У погледу зграда за ханове из члана 1. тачке 3. под б — важе прописи о гостионицама.

Члан 21.

1. На згради, са лица улице, на лако уочљивом месту, мора се истаћи натпис о карактеру и називу радње.

2. Интернационално уобичајеним називима за хотеле првог реда и луксузне хотеле могу се називати само хотели првог реда (н. пр. Ексцелзиор, Палас, Бристол, Гранд, Еспенад, Велика Британија, Српски Краљ итд.).

Протоколисање радња има се извршити саобразно прописима закона о радњама односно обртних закона појединих крајева.

IV.

Задобијање месног права.

Члан 22.

Месна права издаје велики жупан, а у Београду Министарство Унутрашњих Дела.

Члан 23.

Ко жели подизати гостионицу или коју другу зграду за обављање радња из члана 1, осим хотелских радња из члана 1. тачке 2. под а, ханова из члана 1. тачке 3. под а, кафана из члана 1. тачке 4. под б овог правилника, мора:

а) обратити се писменом молбом снабдевом таксом из Т.Бр. 1 таксене тарифе великом жупану односно Министарству Унутрашњих Дела у којој ће представити какву зграду, за какву радњу, у коме месту, које класе — реда — и на коме имању жели подићи, као и под којим називом;

б) описати тачно имање (положај, величину границе и суседе), односно приложити грунтовни извадак и положајни нацрт (ситуациони план);

в) поднети одговарајући план зграде;

г) поднети у готовом новцу одговарајући износ таксе по Т.Бр. 61. таксене тарифе.

д) поднети уверење о плаћеном порезу.

Члан 24.

По пријему молбе, велики жупан, односно Министарство Унутрашњих Дела, поступиће овако:

1-1. За села и сеоске општине мора извидити: је ли у том месту потребна радња за коју се дозвола тражи (4. Напомена уз Т.Бр. 61. таксене тарифе). У том циљу затражиће преко надлежног среског поглавара извештај од представника општинске власти места у коме се жели подизати радња.

У крајевима у којима постоје општински одбори, ови ће са општинским судом давати о томе потребно мишљење; где то не би био случај, потребан извештај подносиће орган општински који врши сличне дужности.

2. За места која нису села и сеоске општине, а немају више од 20.000 становника може се, ако се нађе за потребно, потражити извештај надлежне општинске власти о потреби дотичне радње.

3. У осталим местима неће се тражити овај извештај.

II. Изискаће мишљење од надлежног среског поглавара о потреби такве радње у дотичном месту и о свима осталим околностима, које могу утицати на решење покренуте молбе.

За летовалишта тражиће се још и мишљење од одељења за саобраћај странаца при Министарству Трговине и Индустрије.

III. По добивеним извештајима и мишљењима

велики жупан, односно Министарство Унутрашњих Дела, може:

а) или одбити молиоца од тражења, или

б) на трошак молиоца одредити комисију састављену од државног инжињера, лекара, чиновника првостепене ујравно-полицijske власти и представника допичног одеља финансијске контроле, са задатком: да означено место у молби прегледа и да своје мишљење, да ли исто одговара условима прописаним у члану 12. овог правилника.

Радам ове комисије руководи одређени представник ујравно-полицijske власти првог степена;

в) одлуку под а и б надлежне власти дужне су донети у року од 15. дана.

Члан 25.

Поднесени план грађевине, велики жупан, односно Министарство Унутрашњих Дела, упутиће надлежном санитетском и грађевинском надлештву на преглед и мишљење, да ли у свему одговара санитетско-грађевинским прописима.

Члан 26.

Ако по завршеном извиђају, велики жупан, односно Министарство Унутрашњих Дела, по слободној оцени, нађе, да задовољењу молбе не стоје на путу никакве основане сметње, формалним образложеним решењем може уважити молбу и одобрити да се у означеном месту и на тачно означеном имању подигне зграда за одговарајућу радњу.

У сваком случају одлука се мора донети у року за месец дана по пријему комисијског извештаја.

Решење Министарства извршно је.

Члан 27.

1. Своје решење велики жупан доставиће дотичном општинском суду да га овај објави на згради општинске канцеларије.

2. Од дана објаве сваки грађанин дотичне општине може се у року од 15 дана жалити противу тога решења Министарству Унутрашњих Дела, које

ће ценити законитост и целисходност ожалбеног решења. Решење Министарства извршно је.

Члан 28.

Ако велики жупан, односно Министарство Унутрашњих Дела, нађе да се молиоцу не може дозволити отварање дотичне радње, дужан је о томе издати молиоцу формално образложено решење. Противу решења великог жупана молилац се може преко овога жалити Министарству Унутрашњих Дела у року од 15 дана по пријему решења. Министарство има ценити и законитост и целисходност решења. Његово је решење у сваком случају извршно.

Члан 29.

По извршености решења о давању месног права, издаће се молиоцу уверење о стеченом месном праву.

Члан 30.

1. За месно право плаћа се такса из Т. Бр. 61. таксене тарифе закона о таксама.
2. За категорисање места из тачке а, б, и в, Т.Бр. 61. таксене тарифе закона о таксама, меродаван је последњи званични попис становништва.

Члан 31.

1. Уверење о стеченом месном праву послаће се надлежној власти да га на реверс преда молиоцу пошто се претходно из депоноване суме (тачка г члана 23. овог правилника), набаве таксене марке, које ће жупан, односно Министарство Унутрашњих Дела прилепити на издатом уверењу и прописно поништити.

2. Реверс о предаји вратиће се надлежном.

3. О сваком издатом месном праву извештаваће се Генерална Дирекција Пореза.

Члан 32.

По уважењу молбе за давање месног права и подизање зграде, изаслаће се инжињер, на трошак молиоца, да молиоцу, према добивеном плану, обежи место за подизање зграде.

Члан 33.

1. Кад молилац, по добивеном одобрењу, доврши зграду, известиће власт која је одобрење дала, и замолити је да одреди комисију за преглед грађевине.

2. По том захтеву и положеној дневници одредиће се у смислу тачке б. одељка III. члана 24. овог правилника, најдаље у року од 15 дана, комисија са задатком да утврди: је ли зграда подигнута у свему према одобрењу и плану.

3. Протокол комисијског прегледа комисија ће доставити власти, која је одобрење дала, и ова ће, ако је зграда подигнута потпуно и у свему исправно по плану, накнадним решењем *коначно* дозволити молиоцу, да се у тој згради може отпочети рад. У противном, решењем ће му се наложити, да у свему поступи по комисијском мишљењу и плану. Да ли је молилац у свему поступио по мишљењу комисије, утврдиће се накнадним комисијским прегледом.

4. Пре комисијског прегледа и надлежног одобрења, не сме се у згради отпочети рад. Противан поступак сматраће се као бесправно отпочињање рада у згради без месног права и казниги, — *изузев случаја предвиђеног чланом 35. тачком 2. овог правилника.*

Члан 34.

1. Ако се за напред побројане радње жели употребити зграда која већ постоји, а подигнута је у другом циљу, поступиће се такође у смислу члана 23. овог правилника.

2. Даљи поступак прописан је у члану 24. до закључно члана 33. овог правилника.

Члан 35.

1. *Ако надлежна власт, по примљеном извешћу и молби из тачке 1. члана 33. овог правилника, не одреди комисију у року за петнаест дана, Министарство ће на захтев интересованог лица, затражити акћа о томе и само, најдаље у року за петнаест дана, одредити комисију у смислу тачке 2. члана 33. Овако одређена комисија поднеће свој извештај у смислу тачке 3. члана 33. Ми-*

нистарству и ово ће даље поступити у смислу истог прописа.

2. Ако би одређена комисија дала повољно мишљење према тачки 2. члана 33, а велики жупан не би у року за 15 дана по примљеном комисијском извештају донео своју одлуку према тачки 3. члана 33, — интересовано лице по истеку тога рока може отпочети рад у подигнутој згради и без ове одлуке.

У томе случају интересовани је дужан о овоме известити писмено великог жупана и Министарство Унутрашњих Дела.

3. У случајевима тачке в одељка III члана 24, члана 26, тачке 2. члана 33, тачке 1 и 2 овога члана и члана 50. тачке 1, према одговорном органу предузеће се дисциплински поступак.

Члан 36.

Ради потребне контроле, власти које издају дозволе, као и месне полицијске власти водиће списак издастих месних права са овим рубрикама:

1. Редни број;
2. Име сопственика;
3. Место, улица, број;
4. Врста радње према члану 1. правилника;
5. Дан, месец и година издања месног права;
6. Број решења и име власти која је месно право издала; и
7. Примедба.

Члан 37.

1. Сматра се да су стечена месна права:

- а) за она места у крајевима изван Србије и Црне Горе, на којима су постојале зграде, и у којима је обављана кафанска или механска радња непрекидно до 6. априла 1920. год. За њих се не плаћа поновна такса ако је у њима, до обнародовања ових прописа, обављана оваква радња по надлежно добиеном одобрењу за то место, односно зграду, од власти које су за давање тих одобрења биле надлежне до 6. априла 1920. године;

б) она места (алацеви) у Србији, Јужној Србији, Црној Гори и присаједињеним крајевима Нејским

Уговором, на којима су постојале зграде а у којима су обављане кафанске или механске радње до краја 1922. год., стекла су месно механско-кафанско право ако се законским путем и начином докаже, сведоцима или уверењем суда и одбора општинског, да су до тог рока у поменутих зградама ове радње обављане. За њих се не плаћа такса из Т.Бр. 61. закона о таксама (члан 89. финансијског закона за 1927/28. год.);

в) Предње наређење из тачке б не односи се на радње из члана 1. тачке 3. става а, овог правилника;

г) Сви сопственици из тачке б овог члана, дужни су, у року од три месеца од обнародовања измена и додуна овога правилника обратити се надлежном великом жупану са потребним доказима и тражењем да им се, у смислу чл. 89. финансијског закона за 1927-28. годину, одлуком власти призна стечено месно механско-кафанско право и о томе изда уверење.

Одлуку о признању стеченог месног права, велики жупан, по службеној дужности, доставиће са свима актима Министарству Унутрашњих Дела на преглед и одобрење. Кад Министарство исту одобри, велики жупан ће издати дошћичном лицу, по наплати прописне таксе из Т.Бр. 1. и 5. закона о таксама, уверење, у смислу члана 29. с позивом на члан 37. б овог правилника и члан 89. финансијског закона за 1927-28. год.

Ко од интересованих лица не буде ово учинио, сносиће законске последице своје небрижљивости.

2. За све остале зграде ван Србије и Црне Горе, у којима је отпочело точење пића после 6. априла 1920. год., мора се платити такса из Т.Бр. 61. таксене тарифе закона о таксама, ако већ до сада није плаћена.

Члан 38.

1. Месно се право губи:

а) ако лице, које је добило месно право за коју од напред поменутих радња, не подигне зграду за две године од дана датог му права;

б) ако се зграда подигне, па се за годину дана не отпочне у истој згради рад;

в) ако наступи прекид рада саме радње, па се не настави у року за годину дана;

г) ако се после остављеног рока у шачки 2. члана 11. не подигне прописна зграда.

2. Изузимају се случајеви:

а) реквизиције зграде од стране надлежне власти;

б) стечишно поступање;

в) оправке или поновно подизање. Оправка се има извршити у року предвиђеном у тачки 1. под в, поновно подизање у року из тачке 1. под а. овог члана.

Члан 39.

1. Кад у коме месту у Србији и Црној Гори нема ни једне прописно подигнуте гостиничарске радње са стеченим месним правом, а таква би радња била потребна због путника, велики жупан може допустити, по испуњењу прописа члана 24. овог правилника, и привремено упражњавање гостиничарске радње у згради, ма ова и немала месно право и не била прописно сазидава (ТБр. 67. таксене тарифе закона о таксама).

2. Допуштење привременог упражњавања гостиничарске радње траје до отварања сталне гостионице у дотичном месту, ако ово није престало са кога другог основа.

У овом случају привремено допуштење гаси се истеком календарске године, у којој је подигнута стална гостионица.

3. Ово допуштење везано је за личности и не преносиво је.

Члан 40.

1. Управна власт дужна је:

а) водити списак свију привремених радња, са назначењем од кога је дана одобрена;

б) водити рачун да почетком сваке године, а најдаље до краја јануара, сопственици радње положе таксу предвиђену по Т.Бр. 67. таксене тарифе закона о таксама.

2. Ко не плати ову таксу на време, радња ће му се одмах, као безправна, затворити, што не искључује казну по члану 52. закона о таксама.

Члан 41.

И за ресторанске или кафанске радње које се налазе по клубовима, касинама, читаоницама, колибама-кућама планинских друштава (које се сматрају као затворени локали који нису свакоме приступачни) и које по члану 16. тачке д овог правилника не морају имати месно право, потребна је пријава са таксом из Т.Бр. 95. таксене тарифе и дозвола великог жупана.

Члан 42.

1. За покретне ресторанско-кафанске радње: на паробродима, жаљезницама (ресторан-вагони који саобраћају на жељезницама у границама Краљевине), потребна је дозвола надлежног великог жупана за место у коме је седиште дирекције односно представника дирекције пароброда, односно, ресторан-вагона. Ова дозвола потребна је за сваки пароброд и ресторан-вагон.

2. За дозволе из овог и претходног члана плаћа се такса из Т.Бр. 5. таксене тарифе закона о таксама.

V.

Лично право.

Члан 43.

1. Ко жели стално, за свој рачун и под својом одговорношћу, обављати точење алкохолног пића на ситно, мора добити од надлежне власти нарочито право за тај рад. У том циљу стечено право зове се лично право за обављање радње точења алкохолних пића на ситно.

2. Под алкохолним пићем разумеју се сва она пића која садрже ма колику количину алкохола, или која ће услед алкохолног врења садржавати алкохол (на пр.: воћна и винска шира).

Члан 43 а.

Лично право је двојако:

1. Неограничено лично право, са којим његов ималац може обављати све врсте радње точења алкохолног пића на ситно и то у свима местима;

2. ограничено лично право, са којим се могу обављати:

а) радње из члана 1. у вези тачке 1. члана 8. овог правилника само по селима, у колико је у овима дозвољено обављање још којих радња осим гостиничарских;

б) радње из члана 82. у вези тачке 1. члана 83. овог правилника.

Члан 44.

1. Сопственици радња из члана 1. тачке 1, 2б, 3б, 4а и 5. овог правилника дужни су лично обављати радњу.

2. Изузетно преко другог могу обављати радње:

а) Наследници преминулог сопственика које је он за животош издржавао, ако су малолетни или иначе под стипендијом, — по надлежном одобрењу;

б) удова преминулог сопственика радње;

в) оболели или остарели сопственик радње;

г) за извесно одређено време оправдано одсутни сопственик радње, но ова одсутност не може трајати дуже од шест месеца;

д) правна лица;

ђ) ако сопственик има у истом месту и филијал радње.

3. Но у свима овим случајевима сопственици радње морају имати деловођу радње са личним правом кога морају пријавити надлежној власти и добити за њега дозволу.

4. Ако једну радњу обављају више ортака сваки од њих мора имати лично право. Само у овом случају ортаци могу држати радње и у више разних места, али сваком од ових радња мора лично руководити по један ортак

Члан 44 а.

У случају смрти сопственика радње, његови наследници, односно удова, могу продужити обављање наслеђене радње и без деловође три месеца, за које време дужни су је саобразити посвојетим прописима.

Члан 45.

Изузетно од прописа члана 43. овог правилника лично право није потребно:

а) лицима из тачке 2. под а, б, д, члана 44. овог правилника; али у том случају оно лице преко кога се обавља радња (деловођа), мора имати своје лично право. Овај деловођа (пословођа) одговоран је кривично и грађански за рад; али одговорност како грађанску тако и кривичну у материјалном смислу сносиће солидарно и сопственик радње;

б) точиоцима вина сопственог производа са сопственог земљишта, ако своје вино точе у своме стану у једној години најдуже три месеца. Ово важи за оне крајеве где је то до сада по закону било допуштено;

в) сопственици бакалских (шпецерајских и њима сличних) радња које уз осталу робу друге врсте, продају фина алкохолна пића у оригиналним затвореним флашама као фина вина из члана 108. тач. 2. проширеног правилника, fine ликере, коњак и рум, а те флаше не отварају у радњама нити их пуне ни истачу у мање судове.

Као оригинално затворене флаше и судови за пиће сматрају се они који испуњавају ове услове:

1. Да је затварач, запушач или механички поклопац тако удешен да се без помоћног средства (вијка за извлачење запушача, нарочитог ножа или справе) и без довољног напора не може отворити;

2. Да на запушачу, чељу или поклопцу има утиснута фирма произвођача, фабриканта и томе слично;

3. Да преко запушача има навучена или прилељена оригинална етикета произвођачке фирме, било у виду траке или калсе од стамбела, гушаперке и томе слично, и узимајући оне судове који имају механичне поклопце и то плембирани или шакве да се без нарочите справе не могу намештити ни скинути; и

4. Да је све наведено под 1, 2 и 3 извршено од стране фабриканта, произвођача односно великопродавца, точиоца на велико, па се тако непромењено ставља у промет.

Прописи ове тачке в, стицају на снагу за три месеца од дана обнародовања измена и допуна овог правилника.

г) продавцима алкохолних пића на велико;

д) за хотеле из члана 1. тачке 2. алинеја а), за пансионе из члана 4. тачке 1. и 2, за ханове из члана 1. тачке 3. под а), за кафане из члана 1. тачке 4. под б), овог правилника, као и за оне радње у којима се точи неалкохолно пиће.

ђ) у Србији за случајеве точења пића:

1. на уобичајеним саборима при црквама, манастирима, заветинама и сличним верским прославама.

Ово точење пића поједини може уиразњивати само на подручју своје општине. Точилац може продавати само свој сопствени производ. Ово право важи само за дан сабора.

2. На панађурима среза у коме точилац стално живи и то за време службеног трајања истог.

е) друштвима при приређивању излета; и

ж) точиоцима у затвореним друштвеним локалитетима и колибама планинских друштава из чл. 16. тачке д овог правилника.

Члан 46.

За добијање личног права потребни су ови услови:

а) пунолетство;

б) држављанство, осим случаја примене начела узајамности (реципроцитета) што је дужан доказати молилац;

в) добро владање;

г) да није осуђиван, нити под ислеђењем за дела учињена из користољубља;

д) да није под стечајем ни под старатељством;

ђ) да не болује од какве заразне болести;

е) да није био кажњаван због кријумчарења;

ж) да није склон пороцима (блуду, коцкању, пијанству);

з) да није полицијски кажњаван два пута за време последње две године;

и) да је испунио војну обавезу;

ј) уверење о плаћеном порезу;

к) подобност — стручна спрема за добијање неограниченог личног права (члан 43. а, тачка 1), а тако исто за обављање радња из члана 1. тачке 2. а, и 4. б, овог правилника.

Нарочита стручна спрема неће се тражити за ограничено лично право — тачка 2. члана 43. а овог правилника.

Члан 46 а.

Стручна спрема ситиче се:

а) *стиручном школом* са једногодишњом праксом у којој од радња из члана 1. изузев оних из тачке 3;

б) *стиручним шечајем* са двогодишњом праксом у којој од радња из члана 1. изузев оних из тачке 3.

в) у недостатку услова из тачке а и б, овог члана, четворогодишња пракса у којој од радња из члана 1. изузев оних из тачке 3.

Као пракса сматра се рад на непосредној услузи гостима.

Којим ће се стручним школама и шечајима признати право на скраћени рок праксе, било начелно или у одређеном случају, одлучује Министарство Трговине и Индустрије. Све док Министарство Трговине и Индустрије не изда потребне прописе о томе, изискује се испуњавање услова из тачке в, овога члана.

Свршена појодневна (вечерња) гостиничарска школа где постоји, служи као дојуна четворогодишње праксе а не даје право на скраћење рока.

Члан 46 б.

1. Свако лице које жели особити се за обављање радње точења алкохолних пића на ситно, за које се тражи неограничено лично право (члан 43 а. тачка 1), дужно је безусловно пријавити се надлежној професионалној организацији писменом молбом у којој ће навести:

а) своје име и презиме, место рођења, година старости, место пребивања;

б) име, презиме, занимање и место послодавца, код кога је, када и под којим условима ступио у службу.

Уз молбу приложиће одобрење својих законских старатеља и потврду послодавца о наводима под б овога члана.

Од дана ове пријаве рачуна се четворогодишњи рок праксе о коме је реч у члану 46. а тачки в овог правилника.

2. Сваку промену послодавца, за време трајања четворогодишње праксе, дошћично лице дужно је пријавити професионалној организацији.

Време прекида службовања неће се рачунати у четворогодишњи рок праксе.

3. Уверење о четворогодишњој пракси издаје надлежна професионална организација.

4. Под професионалном организацијом разуме се организација послодавца именованих у члану 1. овог правилника (изузев оних из тачке 3).

У случају спора између професионалних организација о надлежности за издавање ових уверења меродјвна је одлука Средишног Савеза Гостиничарских Удружења у Краљевини Срба, Хрватиа и Словенаца са седиштем у Београду.

5. У недостатку професионалне организације послодавца из прешходне тачке, послови из тачке 1 и 3 овог члана свршаваће се код надлежне полицијске власти првог степена.

Ради тога надлежне полициске власти водиће књигу у коју ће бележити:

а) време пријаве;

б) име, презиме, место рођења и пребивања молиоца;

в) име, презиме, занимање и место послодавца;

г) време издавања уверења; и

д) примедба.

Члан 47.

Разлика пола не утиче на стицање овог права.

Члан 48.

Лична права издаје велики жупан односно Управа Града Београда по слободној оцени молбе и доказа.

Надлежност ових власти простира се на лица која су чланови опшћина дошћичне области.

Члан 49.

Лице које жели добити ово право, дужно је уз молбу, снабдевену прописном таксом из Т.Бр. 1 таксене тарифе, приложити и прописну таксу за лично право и поднети све доказе о испуњењу потребних услова из члана 46. овог правилника, са изјавом: коју врсту личног права из члана 43. а. тражи.

Члан 50.

1. По оваквом тражењу мора се донети одлука најдаље у року од месец дана.

2. Ако се уважи молба, издаће се молиоцу уверење којим се констатује стицање личног права са тачним назначење: које му се лично право издаје ограничено или неограничено (члан 43. а), уз назначење каква му све овлашћења даје исто. На то уверење ушиснуће се и прописно поништити такса из Т.Бр. 63. закона о таксама.

3. Са добивеним личним правом може се на подручју целе Краљевине обављати одговарајућа радња према наређењу члана 43. а.

Члан 51.

Ако би давању овог права стајале на путу какве законске сметње, донеће се у напред означеном року формално образложено решење и предати молиоцу. Противу овог решења молилац има права, преко дотичне власти, жалити се Министарству Унутрашњих Дела у року од 15 дана од пријема решења. Решење Министарства извршно је.

Члан 52.

Лично право прештаје:

1. Гаси се:

а) смрћу дошћичног лица;

б) судском пресудом;

в) осудом за казнима дела из користиљубља као и дела кријумчарства;

г) падом под стечај или старатељство.

2. Одузима се:

а) ако је дошћични у шоку последње две године или пушта кажњен за разне неуредности полицијске

и санитетско-полицијске, било по закону о радњама, односно по обршним законима дошчних крајева, било по казненом и осталим законима.

Под изразом „кажњен“ — разуме се само случај кад је осуда постала извршена;

б) ако се према гостима неучтиво понаша. Примени овог прописа има места после прећег доказаног случаја;

в) ако је склон пороцима: блуда, пијанства и коцкања; и

г) у случају одсушности сопственика радње дужије од 6 месеци (тачка 2. члана 44).

9) Ако се у радњи првоти блуд.

VI.

Право на точење алкохолних пића.

Члан 53.

1. Поред личног права за обављање напред побројаних радња, потребно је још и право за точење алкохолних пића, предвиђено по ТБр. 62. таксене тарифе закона о таксама.

2. Ово право надлежна власт не сме издати пре него што молилац буде добио лично право, исто приложио у препису својој молби и поднео власти, а оригинал јој показао на узвијај.

3. Ова права издаваће према 8. Напомени уз Т.Бр. 62. таксене тарифе у вези члана 1. правилника за извршење овог тарифног броја у Србији, Црној Гори, Банату, Бачкој, Барањи и Срему, надлежне окружне финансијске управе, односно пореско одељење београдско, а у осталим крајевима финансијске дирекције.

VII.

Обављање радња.

Члан 54.

Обављачи радња из члана 1. овог правилника дужни су:

а) радњу одмах пријавити надлежној управно-полицијској власти;

б) радњу снабдети свима потребама;

в) обратити највећу пажњу чистоћи и здравствениости просторија радње, оруђа, инвентара радње, рада и материјала као предмета рада и хигијени радње;

г) одржавати у својим радњама потребан ред, мир и безбедност;

д) старати се да њихови локали не служе као уточиште блуда, коцкања, криминалних типова и у опште сумњивих лица;

ђ) тачно, брзо и савесно одазивати се наредбама власти;

е) тачно испуњавати прописе о пријави и одјави путника;

ж) вршити тачно и исправно наплату државних и општинских такса по издатим прописима у колико им је то законом стављено у дужност;

з) у свако доба дозволити надлежном представнику управне и финансијске власти, да се може прегледом радње, у границама своје надлежности, уверавати да ли се тачно испуњавају прописи наредба власти.

Члан 55.

Сопственицима радња из члана 1. овог правилника забрањено је:

а) точити и давати ма на какав начин алкохолна пића у дане у којима је то законом забрањено (у члану 70. закона о изборима народних посланика и члану 34. закона о обласној и среској самоуправи);

б) давати алкохолна пића ноторној пијаници или већ пијаном госту;

в) лицима испод 18 година давати у јавним локалима алкохолна пића ма били у друштву одраслих. Лица испод 18 година могу ући у кафане, гостионице и ресторане ради хранења али у друштву родитеља, старалаца, законских заступника, одраслих сродника;

г) ускратити госту јело ради тога што не пије алкохолна пића;

д) у радњи дозвољавати коцкање-играње хазардних игара као и допуштених игара у веће суме новаца.

Члан 56.

1. Сопственици радња из члана 1. овог правилника не могу у свом локалу приредити никакву представу, забаву, концерте, музичке и певачке вечери и сваковрсна предавања док претходно то не пријаве надлежној управно-полицијској власти најмање на 24 сата раније и од ове не добију тражену дозволу (Т. Бр. 99. таксене тарифе). *Забрана из ове тачке односи се на све забаве ма од кога и у чију корист биле приређене.*

Овај пропис не важи за свадбе и банкете.

2. Ако би се представе и забаве давале стално, за дуже време, од полицијске власти тражиће се допуштење на дуже време, десетодневно, петнаестодневно или месечно.

3. Но у случајевима, у којима би било немогуће испунити наређење првог става овог члана г. ј. благовремено пријавити какво весеље или свирку, дужност је сопственика радње пријавити то следећег дана од 12 часова и платити све прописане таксе.

Члан 57.

1. Сопственици радње дужни су пружити путницима и посетиоцима брзу, тачну и солидну услугу.

2. Ради тога морају мотрити на послугу:

а) да је владања доброг и некажњавана за бесчастећа дела и кријумчарење;

б) да је беспрекорне прошлости и уљудног понашања;

в) да не болује од заразне болести;

г) да се послуга тачно одазива постојећим законским прописима и наредбама власти.

3. У селима испод 5000 становника, не може бити женске послуге у радњама у којима се точи алкохолно пиће.

Изузимају се: бање, летовалишта, климатска места, морска купалишта, службено призната као таква, ресторације жељезничке и радње у селима које обавља сам сопственик са члановима своје породице, *куће планинских друштава као и крајеви у којима по нахођењу управно-полицијских власти (великог жупана) постоји обичај држања женске послуге.*

Члан 58.

1. Изузетно од прописа члана 11. и 12. закона о заштити радника, радње из члана 1. овог правилника могу бити отворене сваког дана у подне а недељом преко целог дана (тачка 2. § 14. закона о заштити радника).

2. Изузетно од прописа Уредбе о затварању и отварању радња, радње из члана 1. овог правилника могу се држати отворене и преко прописаног времена за затварање радња, а до оног времена до кога би то одредила управна власт.

3. *Време затварања радња из члана 1. овог правилника одређује надлежни велики жупан према потребама појединог места и стању јавне безбедности.*

Против одлуке великог жупана интересована лица могу се жалити Министарству Унутрашњих Дела.

4. Употребу музике по овим радњама, као и време до кога и у којој радњи — локалу — може музика свирати, одобравају првостепене управне државне власти. Без одобрења власти музика не може свирати (Т. Бр. 99. таксене тарифе закона о таксама). У случају неодобравања, власт је дужна издати молиоцу формално образложено решење, против кога има места жалби великом жупану у року од 15 дана, противу решења пак овога Министарству Унутрашњих Дела. Решење Министарства Унутрашњих Дела извршно је.

VIII.

Други облици обављања радња са алкохолом.

Члан 59.

Нарочита дозвола великог жупана за подизање и рад потребна је:

а) у баракама;

б) у баштама и парковима (сем оних из члана 15. овог правилника);

в) за сезонске ресторане привремено подигнуте на рекама, мору (плажи).

А. Бараке.

Члан 60.

Барака је нарочита врста радње, у којој се на прописаном и ограниченом месту, без месног права и прописне зграде, под условима овог правилника може по добивеном одобрењу *привремено* давати храна, крчмити алкохолно и неалкохолно пиће.

Члан 61.

Бараке се могу подизати:

1. код већих радова — предузећа;
2. у особеним случајевима:
 - а) код превоза на рекама;
 - б) код војничких логора или вежбалишта;
 - в) на паробродским и железничким станицама, ако су ове удаљене најмање 2 километра од насељених места, *изузев случаја, ако би надлежна у правно-полицијска власти дала мишљење, да постоји потреба подизања бараке и на ближем одстојању;*
 - г) код фабричних предузећа.

Члан 62.

Бараке из члана 61. тачке 1. овог правилника, могу се подизати под овим условима:

- а) да постоје већи радови-предузећа у којима ће рад трајати дуже време, као на прим. при грађењу жељезница, путева, канала, сечи шуме, истраживању руда и т. д.;
- б) да је при тим радовима — предузећима за послен већи број људи;
- в) да се ти радови — предузећа објављују ван насељених места или у насељеним местима, али у којима не би било могућности за исхрану већег броја људи;
- г) да служе искључиво потребама запослених људи у том предузећу.

Члан 63.

Подизање барака, сем оних из члана 61. тачке 1. овог правилника, не може се дозволити, ако би на дотичном месту или у његовој непосредној близини већ постојала прописно одобрена и подигнута која од радња из члана 1. овог правилника.

Члан 64.

За бараке се захтева:

- а) да имају, према самом циљу ради кога се подижу, довољно простора за посетиоце;
- б) да су хигијенски исправне;
- в) да имају потребна средства и довољно потребног материјала за обављање радње;
- г) да одговарају условима члана 54. тачке в, г, д, ђ, ж, и з овог правилника.

Члан 65.

1. Бараке из тачке 1. члана 61. овог правилника могу подизати предузимачи радова при којима се тражи подизање. Ови предузимачи у раду ових барака не смеју рачунати на уобичајену трговачку добит за себе.

2. Остале бараке могу подизати они који имају законске услове и добију дозволу. За рад у њима не вреди ограничење из предње тачке.

Члан 66.

Обављачи радња у баракама, у погледу обављања рада, потпадају како под одредбе овог правилника тако и под одредбе осталих позитивних закона који важе за радње из члана 1. овог правилника.

Члан 67.

За обављање радња из члана 59. овог правилника поред дозволе, потребно је:

- а) лично право;
- б) право точења пића из Т. Бр. 62. таксене тарифе закона о таксама.

Члан 68.

Кујне подигнуте код индустријских предузећа у смислу тачке 2. члана 32. закона о заштити радника, не потпадају под ове прописе. Ако се пак у овима буду точила алкохолна пића, вреде прописи о баракама.

Члан 69.

Ко хоће да обавља радње у бараца обратиће се молбом надлежном великом жупану а у Београду Управи града Београда на начин прописан у члану 23. овог правилника, и уз молбу мора поднети:

1. за подизање барака из тачке 1. члана 61. овог правилника уверење надлежне власти о томе:

а) да постоји предузеће обима и карактера из члана 62. овог правилника; и

б) да је молилац као предузимач, узео у раду дотично предузеће — посао.

2) За подизање барака из тачке 2. члана 61. овог правилника изјаву надлежне власти о томе:

а) да постоји потреба за бараке на дотичном месту;

б) да се може код логора — вежбаљихта војске одобрити молиоцу подизање бараке.

Члан 70.

По добивеној молби велики жупан односно Управа града Београда затражиће од надлежног средског поглавара односно члана кварта следећи извештај и мишљење:

1. За бараке из тачке 1. члана 61. овог правилника:

а) да ли дотично предузеће за које се тражи подизање бараке, постоји у његовој надлежности и на дотичном месту; и

б) да ли су испуњени сви услови из члана 62. овог правилника.

2. За остале бараке из тачке 2. члана 61. овог правилника:

а) да ли се подизање бараке противи члану 63. овог правилника;

б) да ли постоји на том месту потреба за подизање бараке;

в) да ли противу подизања бараке на том месту нема да приметити штогод надлежни општински суд;

г) за случај из тачке 2. члана 61. под а, овог правилника, да ли превоз на том месту служи јавном саобраћају и да ли је употреба тога превоза и пута одобрена од стране надлежне власти;

д) прибавиће мишљење шефа жељезничке односно паробродске станице о потреби бараке на том месту и евентуалним примедбама на тражење;

ђ) да ли подизању барака на том месту не стоје на путу какве законске сметње. Нарочито с

погледом на питање јавне безбедности, морала итд.; и е) да ли би молиоцу требало одобрити подизање бараке.

Члан 71.

1. У случају одобрења издаће се молиоцу дозвола, у којој се мора означити, коме се лицу даје одобрење, на коме месту или при коме предузећу. На дозволи има се утиснути такса на Т.Бр. 5. таксене тарифе закона о таксама.

2. Ако велики жупан односно Управа града Београда нађе да молиоцу не треба по тражењу дозволити, издаће му, по наплаћеној такси, образложено решење о томе. Противу тога решења има места жалби Министарству Унутрашњих Дела у року од 15 дана од пријема решења. Решење Министарства извршно је.

Члан 72.

1. Како се бараке подижу на местима без месног права, то се дозвола издаје на лице и везано је са овим.

2. Дата дозвола може се одузети, кад год би то захтевали интереси јавног рада или јавне безбедности или јавног морала.

3. Одобрење за ове бараке даје се за пола календарске године; оно престаје ако се благовремено не обнови.

Б. Баште.

Члан 73.

Башта, у смислу овог правилника, је засебно место на коме се, без месног права и прописне зграде под ведрим небом, за ограничено време, у извесно доба године, по добивеној дозволи, може продавати храна и алкохолно пиће.

Члан 74.

Баште за точење алкохолног пића могу се подизати под овим условима:

а) место, на коме се жели подићи башта, по самом свом положају мора бити подесно за такву радњу, и с погледом на просторност и удобност, одговарати циљу;

б) башта не сме бити непосредно уз станове суседа, (изузев ако је ограђена и одељена од суседних кућа високим зидом односно кућним зидовима); и

в) обављање радње у башти не сме бити на досади суседица.

Члан 75.

Молба се подноси великом жупану односно управнику града Београда у смислу члана 23. овог правилника који ће је послати среском поглавару односно члану кварта, са налогом:

а) да тачно опише — обележи место на коме молилац тражи подизање баште, у којој улици, на коме месту те улице, које величине, шта све има на њему од кућа и растиња, положај према целини (вароши), је ли на том месту постојала слична радња, да ли у истој улици или близини има сличне радње;

б) да цени погодност места, уређење, и поднесе своје мишљење, да ли на том месту има потребе и услова за такву радњу и да ли би молбу требало уважити; и

в) да саслуша непосредне суседе места, где се жели подићи башта, о тражењу и њиховим могућим примедбама.

Члан 76.

1. Ако би велики жупан одобрио отварање баште, решење о томе саопштиће и непосредним суседима, који су саслушани као заинтересовани. Ови имају право жалбе на решење у смислу члана 27. овог правилника.

2. За противан случај вреди наређење тачке 2. члана 71. овог правилника.

Члан 77.

1. По извршности решења издаће се молиоцу тражено одобрење, у коме ће се тачно означити:

- а) лице коме се дозвола даје;
- б) како му се одобрење даје;
- в) на коме месту; и
- г) рок за који дата дозвола важи.

2. За ово одобрење наплатиће се таксе из Т.Бр. 5. таксене тарифе закона о таксама.

Члан 78.

Дозвола за рад у баштама издаје се само за

једну половину календарске године и истеком те половине године гаси се и дозвола ако се благовремено не обнови.

Члан 79.

И за радње у баштама вреде у свему прописи чланова 66, 67. и 72. овог правилника.

В. Рад у парковима.

Члан 80.

Прописи о баштама вреде и за радње у парковима (шумицама и т. сл.)

Г. Рад у сезонским ресторанима подигнутим на рекама, мору (плажи).

Члан 81.

1. За сезонске ресторане привремено подигнуте ба рекама, мору, (плажи) важе у свему прописи о аракама из члана 61. тачке 2. овог правилника.

2. За сезонске ресторане као и за сезонске радње из члана 1. тачка 1, 2б, 4а и 5, стално подигнуте, како у местима из претходног става, тако у бањама и летовалиштима, важе у свему прописи члана 8. тачке 1.

Д. Остале врсте радња.

Члан 82.

1. Радње: бифеи, продавнице ужичких производа, винарско-ракијске, деликатесне, посластичарске у којима се троши алкохолно пиће, не могу се обављати у местима до 5.000 становника, ако ова места нису вароши, варошице, трговишта, *средишња државних власти*, бање, купалишта и летовалишта призната као таква од Министарства Народног Здравља. *Бифеи и деликатесне радње из ове тачке могу се обављати по жељезничким станицама у државним зградама без обзира на број становника дотичног места као и при другим великим државним установама.*

2. Ове се радње могу обављати само у зградама које по положају, својству, просторности и уређењу

задовољавају све санитарске, грађевинске и полицијске захтеве, што утврђује управна власт на прописан начин. Ове радње не морају имати месно право.

3. Ове радње могу постојати само у живљим улицама. Не могу се основати на местима извиканим, у којима би се оснивањем ових радња могла угрожавати безбедност и омогућавати кријумчарење и неморал.

4. Локали ових радња морају бити здрави, видни, хигијенски удешени, патосани погодним материјалом, снабдевени потребном и довољном инсталацијом осветљења и сухи.

5. Подруми, у којима би се ове радње обављале, морају испуњавати све изложене услове; сутеренски простори морају имати прозоре непосредно на улицу или у двориште и над нивоом. Улаз са улице мора бити под благим нагибом и ноћу довољно осветљен.

Члан 83.

1. У свима овим радњама не сме бити столова ни ма каквих било седишта за посетиоце. У овим се радњама могу служити само гости који стоје.

Изузимају се једино летовалишта у којима се налазе овакви локали по брдима (планинама) и висовима, који служе туристима — планинцима к одмориште.

2. Ако би се у овим радњама нашли столови или ма каква седишта сматраће се као бесправно обављање кафанске радње у локалу без месног права и казниши по чл. 88. овог правилника.

3. За ове радње, у погледу отварања и затварања, не важи одредба члана 58. овог правилника, већ општи прописи о отварању и затварању радња.

Члан 84.

Онај који жели обављати коју од радња именованих у члану 82. овог правилника мора претходно добити:

1. лично право;
2. одобрење надлежне управно-полицијске власти првог степена за обављање ове радње;

Одобрење управно-полицијске власти обавезно је за финансијске власти.

Члан 84 а.

Наређење члана 44. тачке 1, 2. алинеје а, б в, и тачке 3. овог правилника важи и за радње из члана 82.

Члан 85.

За одобрење из тачке 2. члана 84., интересовано лице дужно је обратити се молбом надлежној управно-полицијској власти првог степена. Ова ће о трошку молиоца одредити комисију од четири члана: чиновника првостепене управно-полицијске власти, државног инжењера, државног лекара и представника надлежног одељка финансијске контроле, која ће прегледати просторије и дати мишљење у смислу члана 82.

На основу овог мишљења управно полицијска власт може издати молиоцу одобрење или га од тражења истог одбити.

Противу ових одлука тогу се жалити, у смислу члана 99. овог правилника, како молилац тако и сваки грађанин дотичне општине.

На ове жалбе лежи такса из ТБр. 6. закон о таксама.

Члан 85 а.

У комисије из чл. 24. 33. и 85. овог правилника, а у местима где је управно-полицијска власт првог степена градско поглаварство, улазе на место државног лекара и инжењера, санитарски и грађевински референт дотичног поглаварства. Једино у случају ако ових не би било узимаће се из редова државних чиновника, но и тада из најближег седишта државних власти дотичне области.

Члан 86.

Добивено одобрење из члана 84 тачке 2. овог правилника са личним правом, молилац ће поднети надлежној финансијској власти ради стицања права за точење алкохолног пића из Т. Бр. 62. таксене тарифе закона о таксама.

Члан 87.

Забрана из члана 55. тачке а, б, в, и д, овог правилника важи у свеме и за ове радње.

IX.

Кривице и казне.

Члан 88.

Ако ко отпочне коју од радња именованих у члану 1. овог правилника (осим радња из тачке 2 под а; тачке 3 под а, и тачке 4 под б истог члана) а у згради која нема месно право, сопственик зграде казниће се сумом у висини која одговара редовној такси, а поред тога и новчано од 1.000. — динара до 3.000. — динара. (2. Напомена уз Т.Бр. 61. таксене тарифе закона о таксама), а уз то има се забранити рад у овој згради и радња одмах затворити.

Члан 88а.

По претходном члану казниће се:

а) привремени обављач гостионичарске радње из члани 39. ако би продужио обављање исте и после отварања сталне гостионичарске радње у дотичном месту (члан 39. тачка 2);

б) обављачи радња у затвореним друштвеним локалима, колибама и кућама планинских друштава ако би ове радње обављали ван постављених им граница у члану 16 тачки д;

в). Сопственици радња из члана 45. тачке в. овог правилника за повреду наређења изложеног у истом.

Члан 89.

Ако онај који обавља радње из члана 82. овог правилника буде држао у радњи столове, столице или ма каква седишта, смаграће се да бесправно обавља кафанску радњу у згради без месног права и да тиме чини кривицу из члана 88. овог правилника.

Члан 90.

Сопственик пансиона који би точио у пансиону алкохолно пиће казниће се по члану 88. овог правилника.

Члан 91.

1. У случају пазакупа, ако би се извиђањем несумњиво утврдила савесност сопственика, казном из члана 88. овог правилника казниће се закупац.

2. За зграде које су сопственост пупилних и стецинских маса, одговарају лично стараци масе а не маса.

Члан 92.

Плаћањем казне по члану 88. овог правилника сопственик зграде не стиче месно право. Оно се мора добити редовним путем, када ће морати особено платити прописну таксу.

Члан 93.

Ако је закупац отпочео коју од радња именованих у члану 1. овог правилника у згради која нема месно право, но без знања и одобрења сопственика, сопственик има право прописним путем тражити од закупца накнаду плаћене казне.

Члан 94.

1. Лице које отпочне коју од радња из члана 1. у вези члана 8. тачке 1. овог правилника, без личног права, као и лице које започне коју од радња, у којима се точи алкохолно пиће а за обављање ових потребно је лично право, казниће се сумом која одговара редовној такси и троштруком износу редовне таксе из Т.Бр. 63. таксене тарифе закона о таксама (други став члана 52. закона о таксама). Ова такса не искључује и казну из Т.Бр. 62. таксене тарифе закона о таксама.

2. По предњој тачки казниће се и сопственик радње који ову упражњава преко лица без личног права противно тачки 1. и 3. члана 44.

3. Овим лицима има се одмах забранити рад и затворити радња.

Члан 94а.

1. Кад наступи коју од случајева тачке 1. члана 52. овог правилника надлежна власт решењем ће утврдити престанак личног права гашењем наводећи и сам узрок истога. Такса за ово решење неће се наплаћивати.

2. У случајевима одузимања личног права са ма ког од наведених узрока, надлежна власт расправиће истакнуто питање пресудом и даље поступити по одредбама овог правилника. Такса за ову пресуду наплаћиваће се по Т.Бр. 68. закона о таксама.

3. Одлуку о случајевима из тачке 1. и 2. овога члана доноси надлежни велики жупан и по

извршности у препису је доставља надлежној Финансијској Дирекцији или окружној финансијској управи

4. У погледу извињања, рокова и жалбе важе прописи члана 97. и 99. овог правилника. На ове жалбе леги се такса по ТБр. 69. закона о таксама.

Члан 94 б.

Ако се окривљени ослобођава у случајевима члана 88, 88а, 90, 91 и 94, овог правилника као некрив, надлежне власти (из члана 96) доставиће своју одлуку о томе финансијској контроли само тада ако је ова оптужбу поднела; ова ће по службеној дужности изјавити жалбу противу примљене одлуке Министарству Унутрашњих Дела.

Ако би извињање кривице било предузето на доставу кога другог (члан 102), одлуку своју о ослобођењу оптуженог надлежна власт, у року за 15 дана по доношењу исте доставиће са свима актима ислеђења Министарству Унутрашњих Дела.

Решење Министарства у сваком случају извршно је.

Члан 95.

1. За повреду осталих прописа овога правилника одговорно лице казниће се по одговарајућим законским прописима који о томе важе у дотичном крају.

2. Ако који од прекршаја предвиђених овим правилником не би имао законску санкцију у коме кр у наше Краљевине, управна власт послужиће се за онским овлашћењем за издавање општих наређа и општим наредбама прописати санкцију.

Члан 96.

Извињање и пресуђивање:

1. Кривица из члана 88, 88а, 89, 90, 91. и члана 94. овог правилника спада у надлежност:

1. среског поглавара;
2. у варошима са особеном управом:
 - а) чланова квартова;
 - б) управника града у рангу среског поглавара;
3. среских испостаа;

4. сталних комесара бања у крајевима у којима су ови за то надлажни;

5. градског полицијског капетана у слободним краљевским градовима са уређеним сенатом;

6. редарственог равнашељства у Загребу, редарствених повереништава, а где ових нема градских поглаварштава;

7. повереника великог жупана за град Сарајево.

II. Кривице за повреду осталих прописа овог правилника извињаће власти које су по специјалним законима у појединим крајевима надлежни за њихову расправу.

Члан 97.

Извињање кривица предвиђених овим правилником вршиће се по поступку, који у појединим крајевима важи за извињање иступа — прекршаја — општег казног закона.

Члан 98.

У случају осуде за кривице из члана 88, 88 а, 89, 90, 91. и 94. овог правилника кажњени осуђиваће се и на плаћање таксе из ТБр. 229. таксене тарифе закона о таксама.

Члан 99.

1. Противу пресуде или решења првостепене полициске власти (члан 96) за дела из члана 88, 88 а, 89, 90, 91. и 94. овог правилника, жалба се може изјавити великом жупану односно управнику града Београда; против решења које велики жупан односно управник града Београда донесе на основу поменутих прописа, као и противу одлука донетих у смислу члана 94 а, и б, жалба се може изјавити Министарству Унутрашњих Дела.

2. У областима у којима постоје окружни начелници, ови ће према пропису одељка II члана 15. закона о општој управи, разматрати, по жалби, пресуде среских поглавара са свога службеног подручја. Против решења начелника окружног жалба се изјављуе Министарству Унутрашњих Дела.

3. Рок за жалбу је 15 дана од дана саопштења, односно предаје пресуде (решења). У случају саопштења меродавно је ово.

4. Жалба се увек предаје првостепеној власти.

5. На жалбу се лепи. такса из Т.Бр. 230. закона о таксама

Члан 100.

1. Све радње у којима се точи алкохолно пиће, стоје под непосредним надзором надлежне-управно-полицијске власти.

2. Срески поглавар, као и остале власти из члана 96. под I. овог правилника, дужне су најмање једанпут тромесечно вршити општи преглед свих гостионица у дотичном месту, срезу, ради утврђивања:

а) да ли су све просторије гостионице: пивница, трапезарија, кујна, собе, ходници, нужници итд. примерно чисти и хигијенски здрави, а тако исто и све ствари у њима; и да ли се ове стално одржавају у хигијенски исправном стању;

б) да ли су собе снабдевене свима потребним стварима за удобно преноћиште путника;

в) да ли су тако исто и оруђа рада, стаклад, посуђе, и остало примерно чисти и исправни према закону о мерама;

г) да ли храна и пиће одговора свима санитарским прописима; и

д) да ли су и просторије ван зграда, а које припадају овој, примерно чисте и да ли се у таквом стању стално одржавају.

3. За све неуредности одговорна лица подвргнуће се казни.

4. Општи преглед из тачке 2. овог члана врши се по службеној дужности, без права наплате трошкова (дневнице), и то од стране управно-полицијског чиновника и државног лекара, које одреди надлежни представник управно-полицијске власти.

Члан 101.

1. Органи Финансијске Контроле вршиће, како над овим радњама, тако и над свима осталим местима где запазе точење (крчмење) пића, контролу у погледу:

а) да ли радње имају месно право односно да ли имају прописну дозволу (бараке итд.);

б) да ли лица која точе алкохолно пиће имају лично право;

в) да ли имају право на точење пића;
г) да ли радњу обавља лице на кога гласи лично право; и

д) све оно што им је стављено у дужност по тачци 1 члана 10. закона о организацији финансијске контроле и другим издатим прописима.

2. Све запажене повреде закона у том погледу, у колико спадају у надлежност управно-полицијских власти, констатоваће одмах записником на лицу места, утврдиће шта су све нашли, код кога, и тај записник дужни су у року за пет дана спровести надлежној управној власти.

3. Примљени реферат управна власт је дужна узети одмах у поступак.

4. За небрежљивост у раду казниће се одговорни чиновник.

Члан 102.

Кривице предвиђене овим правилником извиђају се по службеној дужности. С тога повреду ових прописа може власти достављати сваки приватни.

Члан 103.

1. Кривице предвиђене чланом 88, 88а, 89, 90 91. и 94. овог правилника застаревају за пет година од дана када су учињене.

2. За застарелост било дела — кривица, било пресуда, одговорни чиновник предаваће се дисциплинском суду.

Члан 104.

1. Ограничење броја точиона у Хрватској, Славонији, Банату, Бачкој, Барањи и Срему, укида се

2. Све побројане точионе у поменутих крајевима имају положити накнадно таксу из Т.Бр. 61, у колико то већ до сада није учињено.

Члан 104. а.

Члановима комисија припада, изузимајући прегледе по службеној дужности, на име награде, с обзиром на правилник о наградама за рад комисије, савета, одбора, прописан од Министарског Савета (Служб. Новине бр. 138-XL II 1927. г), по 80 динара; а за прегледе ван места стано-

вања још и километража по уредби ДРБр 96.000.— На примљене суме чланови комисије дужни су издати признанице заинтересанима.

Односно накнада за изласке ради прегледа по службеној дужности важе општи прописи.

За ове случајеве важи наређење члана 5. а. поменутог правилника,

Х.

Прелазна наређења.

Члан 105.

Сви досадањи точиоци пића на ситно из 4. Напомене уз Т. Бр. морају своје радње саобразити прописима члана 82, 83, 84, и 85. овог правилника. Ко не би своју радњу саобразио овим прописима у року за шест месеци од дана обнародовања овог правилника губи право на точење пића у истој. Тако исто радње по баракама и баштама морају се саобразити у предњем року прописима овог правилника.

Да ли су точиоци пића о којима је реч саобразили своје радње прописима правилника утврђује се комисијски. Комисија се саставља ошрошку интересованих лица на начин прописан у члану 85. овог правилника.

Члан 106.

1. Гостионице, хотели, кафане и ресторани који нису у погледу зграда стекли законом прописаним начином или по члану 37. овог правилника право: да се у њима могу обављати одговарајуће радње, морају се саобразити одредбама овог правилника.

2. У погледу намештаја и прибора, све радње из члана 1. овог правилника морају се у року за три године, рачунајући од 19. августа 1925. године, саобразити одредбама овог правилника.

3. Ако се после овог рока прегледом нађе, да нису испуниле прописе овог правилника, забраниће им се рад до потпуног испуњења.

Члан 106 а.

У Хрватској и Славонији, Словенији, Далмацији, Босни и Херцеговини, Банаћу, Бачкој, Барањи и Црној Гори, радње из члана 82. тачке 1.

овог правилника, засноване пре 15. новембра 1927. год., ако су непрестано обављане и као такве се затекле у раду поменутога дана па се и данас упражњавају, без обзира на број сџановника дотичног места — могу продужити рад у истим просторијама само су дужне саобразити се прописима тачке 2, 3, 4. и 5. члана 82. овог правилника — у року од 3. месеца по његовом ступању на снагу.

Члан 106 б.

У року за шест месеци по обнародовању овог правилника, надлежне управно-полицијске власти, преко комисије састављене по члану 24. одељку III. извршиће по службеној дужности разврставање свију досадањих радња у смислу члана 1. овог правилника.

Одлуке комисије увешће се у стални списак прописан чланом 36. овог правилника,

Члан 107.

По ступању на снагу овог правилника престају важити сви досадањи прописи који су противни овим наређењима.

Члан 108.

Овај правилник добија обавезну снагу десетог дана, а његове измене и допуне петнаестог дана по обнародовању у „Службеним Новинама“.

35033